

M. Saim UYSAL

Ticaret savaşları gündemde

29.6.2018

Ülkemizde genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri geçen hafta yapıldı. Cumhurbaşkanı Sayın R.Tayyip Erdoğan, MHP'nin de desteğiyle Cumhurbaşkanı seçildi. Parlamentoda AKP tek başına çoğunluk sağlayamayarak oy kaybetti. Bundan sonra Meclis'te MHP desteğine muhtaç.

Siyasi belirsizliğin ortadan kalkması olumlu olmakla beraber, yeni yönetim modelinde ekonomik patronajın kim olacağı konusu ile ekonomik programın ana hatları ve uygulama konusundaki belirsizlikler piyasalardaki volatiteyi tam olarak önleyemiyor.

Küresel piyasalar, FED'in faiz artırımını ve bilanço küçültmesi ile Avrupa Merkez Bankasının varlık alımını yılsonunda kaldıracağı endişeleri ile boğuşurken Trump'ın Çin, Meksika, Kanada ve Avrupa Birliği ve bu arada Türkiye arasında var olan ticaret savaşlarının kızışması ile daha da gerginleşti.

Ekonomi yönetimlerimiz seçim sonrası, bozulan makro ekonomik göstergelerimiz (cari açık, yüksek enflasyon, düşürülemeyen işsizlik, yüksek faiz, kontrol edilemeyen döviz kuru, özel sektörün döviz borcu yüksekliği gibi) konusunda yapısal reformları esas alan radikal bir ekonomi programı oluşturmaya çalışırken ABD bazlı "Ticaret Savaşları"nın yoğunlaşmaya başlaması işimizi daha da zorlaştıracasına benziyor.

Ekonomi literatüründe yer alan araştırmalar göstermiştir ki ticaret savaşlarına yol açan korumacılık eğilimi küresel ticareti olumsuz etkilemektedir. Artan bu gerilimin ilk sonuçlarını Birleşmiş Milletler Küresel Yatırım Raporu sonuçlarında görüyoruz. Bu gerilimden dolayı küresel bazda doğrudan yatırımlar bir önceki yıla göre ciddi oranda (%23) azalma gösteriyor.

Bu savaşın mutlak ve daimi galibi olmaz. Tarafların her biri kayba uğrayacaktır. Nitekim ülkemizin ABD'ye sattığı alüminyum ve çelik ürünlerine %10-%25 oranlarındaki getirilen ek vergi şimdiden iç piyasada fiyatlandırma davranışlarına etki etmeye başladı. Türkiye, ülkede üretimi yapılmayan kimyasal, elektrik-elektronik ile metal ürünlerinden oluşan

1882 hammaddenin gümrük vergisini sıfırladı. Söz konusu karar ile sanayicilerimizin hammadde maliyetlerini düşürülmesi ve uluslararası alanda rekabetçiliğin arttırılması amaçlanıyor.

Bu tür önlemler bir taraftan vergi gelirlerini azaltarak bütçeyi olumsuz etkileyecek diğer taraftan cari açığı arttırması ile makro ekonomik göstergeleri de bozacaktır.

Ayrıca ticaret savaşlarının yarattığı endişe ile gelişen ülkelerden portföy çıkışı artacağından TL varlıklar üzerindeki satış baskısının devam edeceği konusu da dikkate alınmalı.

2018 yılının ilk yarısı geçti. Önümüzde 2019 yılı Mart ayında yapılacak yerel seçimlere kadar bir yıldan az zaman var. Bu sürede gerek yerel gerekse küresel koşullar çok zorlu. Bu ortamda artık hata yapma lüksümüz yok. Reel sektörün yüksek döviz borçluluğu mevcut. 2018 yılının ilk beş ayında zkaynaklar, döviz kuru düzeltilmesi ve yüksek enflasyon nedeniyle ciddi oranda kayba uğradı. Tek iyimser yanı, döviz borçlusu firmaların kısa vadede döviz likidite riskleri yok. Orta ve uzun vadeyi iyi ynetebilirsek hasar hafif atlatılabilir.

2018 bütçesindeki mevcut bozulmaya ilaveten reel sektördeki kur farkı nedeniyle vergi kaybının 50 milyar TL olacağı, GSYH'daki kur farkı hasarının da %8oranında olacağı hesaplanıyor. Reel sektördeki bu sonuçlar bankacılık kesiminde borçların yeniden yapılandırılmalarını gündeme getirecek.

İşte bu koşullarda yeni ekonomi yönetimine, düzenleyici kurumlara uygulayıcılara ve siyasilere önemli sorumluluklar düşüyor. Ev devimizi iyi yaparsak (Başta olağanüstü halin kaldırılması ve evrensel standartlarda hukuk reformu yapılması ile) negatif ayrıştığımız gelişmekte olan piyasalarda daha iyi bir noktaya gelir ve hasarı daha hafif atlatırız. Bu ortamda bile gerek reel sektör, gerek finans sektörü ve vatandaşlar olarak hepimizin "acı ilaç" ieceğimizi bilmemizde yarar var.